

THE BOLYAI NOBLE COURT. AN EARLY MODERN NOBLE RESIDENCE*

Letiția Cosnean**

Keywords: manor house architecture, Early Modern noble residences, limestone opening frames, medieval church architecture, noble chapel, Transylvania.

Abstract: Building works on the Bolyai noble court (Buia village, county of Sibiu) was carried out in different phases over more than four centuries. Based mainly on the archival and historical sources, specialists have suggested several hypotheses regarding the patronage and the phases of constructions of the noble court. A small fragment of vividly coloured wall painting preserved on the south-eastern side of the polygonal chapel's chancel indicated the existence of the chapel in the medieval period. This had shaped the general idea that the noble court developed gradually around the existing medieval chapel. Nevertheless, little information is available regarding the architectural configuration of the noble court between the yet unknown founding date of the chapel and the middle of the 17th century.

The present article, based mainly on the direct analysis of the ruins, aims at reconsidering the building's relative chronology and providing a critical evaluation of the monument. Three unpublished architectural surveys found in different archives (i.e. National Institute of Heritage – Bucharest, “Ion Mincu” University of Architecture and Urban Planning – Bucharest, and KÖH Archive – Budapest) proved valuable sources in the hypothetical reconstruction of the monument's architectural configuration during the Late Middle Ages and the Early Modern period (14th - 17th centuries). The study also includes a catalogue of seven limestone blocks incorporated in the castle's masonry - *spolia* and of a limestone door frame preserved *in situ*. The comparison of their dimensions and moulding characteristics indicated further elements of chronological dating, meanwhile allowing several reconstruction hypotheses of doors and windows frames. Moreover, starting from a brief account of the social life of its founders, the study illustrates the relation between elements of social identity and the architectural features of the noble residence.

Rezumat: Edificarea curții nobiliare Bolyai (satul Buia, județul Sibiu) s-a desfășurat în etape diferite pe parcursul mai multor secole. Bazându-se în special pe datele de natură arhivistică și istorică, literatura de specialitate a oferit o serie de ipoteze privind patronajul și fazele constructive. Un fragment de pictură policromă, în culori aprinse, conservat pe latura de sud-est a altarului a indicat existența capelei nobiliare din perioada medievală. Acest argument a conturat ideea unei dezvoltări graduale a reședinței nobiliare în jurul capelei existente. Cu toate acestea, puține informații sunt cunoscute despre configurația arhitecturală a curții nobiliare între momentul încă necunoscut al fondării capelei și mijlocul secolului al XVII-lea.

Prezentul articol, bazându-se în primul rând pe analiza directă a clădirilor, propune o reconsiderare critică a cronologiei relative a monumentului. Trei relevee inedite, aflate în diverse arhive (Institutul Național al Patrimoniului, București; Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, București; Arhiva Institutului de Protecție a Patrimoniului Cultural - KÖH, Budapesta) au constituit un suport valoros pentru reconstrucția ipotetică a configurației arhitecturale în perioada cuprinsă între secolele XIV și XVII. Studiul prezintă ipoteza inedită privind existența într-o primă etapă constructivă a unui ansamblu rezidențial fortificat compus din capelă și un turn nobiliar de tip donjon. De asemenea, cercetarea de teren a relevat informații suplimentare privind configurația fațadelor curții interioare a corpului de vest și nord, definită printr-o succesiune de arcade la parter, după modelul curții princiere din Alba Iulia.

Studiul cuprinde și un catalog cu șapte blocuri de piatră de calcar încorporate în zidăria castelului – spolii și un ancadrament de piatră conservat *in situ*. Comparația dimensiunilor și a profilaturii a indicat elemente suplimentare de încadrare cronologică, permițând în același timp reconstituirea unor tipuri de ancadramente de uși și ferestre care au decorat ansamblul rezidențial în perioada secolelor XVI-XVII. De asemenea, bazându-se pe o sumară inventariere a datelor sociale privind ctitorii acestei curți nobiliare, studiul evidențiază relația dintre elemente de identitate socială și formele arhitecturale ale curții nobiliare.

1. Introduction

“*The castle is heading for certain dilapidation*”, noted Constantin Daicoviciu as a member of the Commission for Transylvanian Historical Monuments, in his assessment report on the court's state of preservation.¹ Unfortunately, his statement from 1929 is today fully confirmed. The noble court from Buia (*Bolya, Bell*) village (Sibiu County)² is in a ruinous state, totally abandoned for almost half a century.

* I would like to express my gratitude to Prof. Dr. Corina Popa for the supervision and valuable advices in the research I am currently undergoing for the PhD thesis *Noble Residences in Târnava Rivers Basin during the 16th and 17th Centuries*. I am also greatly indebted to Dr. Monica Mărgineanu Cârstoiu for her advices and suggestions regarding the architectural analysis of the monuments. For translations of Latin and Hungarian texts, I would like to warmly thank Eugenia Beu Dachin and Tibor Hartel.

** Letiția Cosnean: PhD candidate at the National University of Arts, Art History and Theory Department, Bucharest, e-mail: letitiacosnean@gmail.com.

¹ CMIT archive, C3.1840/1929.

² We chose to employ the Romanian names of geographical places and the Hungarian form of personal names.